

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐ
Ռ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

« 04 » 10 2021թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 0184-21

Ձեռնարկողը՝

«Արթիում պրո սփուդիո» ՍՊԸ

ՀՀ, ք. Երևան, Մ.Բաղրամյան 1 փկղ, 142, բն. 12

**Գործունեությունը՝ «Գեղարքունիք-8» միկրոռեզիդենսի մակարդակի
համակցված տարածական պլանավորման
փաստաթղթերի (ՄՄՀՏՊՓ) նախագծի շրջակա
միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական
գնահատման հաշվեկշիռություն
Գեղարքունիքի մարզ**

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի
տնօրենի պարտականությունները կատարող

Խ. Մարտիրոսյան

Առդիր՝ 7 թերթ

թիվ ԲՓ 0184- 21

< 04 > 10 2021թ.

**«Գեղարքունիք-8» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական
պլանավորման փաստաթղթի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական
գնահատման հաշվետվություն**

Ձեռնարկող՝

«Ատրիում պրո ստուդիո» ՍՊԸ

Ներկայացված նյութեր՝

Նախագծային փաստաթղթեր,
ՇՄԱՌԳ հաշվետվություն

Գտնվելու վայրը՝

Գեղարքունիքի մարզ

Ներածական մաս. «Գեղարքունիք-8» տարածաշրջանի միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթերի (այսուհետ՝ ՄՄՀՏՊՓ) նախագծերը ներառում են Ճամբարակ քաղաքային, Այգուտ, Անտառամեջ, Արծվաշեն, Գետիկ, Դպրաբակ, Թթուջուր, Կալավան, Ձորավանք, Մարտունի գյուղ, Վահան համայնքները:

Գեղարքունիքի տարածաշրջանի ՄՄՀՏՊՓ նախագծի "Շրջակա միջավայրի բարելավման ու պահպանման միջոցառումներ" բաժինը մշակված է ՄՄՀՏՊՓ համապատասխան, հաշվի առնելով նշված համայնքների 2017-2025թթ. զարգացման ծրագրերը:

Նախատեսվող գործնեությունը համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի 1-ին մասով, հանդիսանում է հիմնադրությային փաստաթուղթ:

Նկարագրական մաս. Գեղարքունիքի մարզի Գեղարքունիք 8 ՄՄՀՆ նախագիծը իրենից ներկայացնում է փաստաթուղթ, որտեղ արտացոլված են բնական պաշարների (օդ, ջուր, հող, բուսականություն, հանքեր) ինտենսիվ և արդյունավետ օգտագործման վերաբերյալ նախագծային, պրակտիկ գործունեության արդյունքները՝ տնտեսության ճիշտ կազմակերպման, կոմունիկացիաների, կաթսայատների ճիշտ տեղադրման անթափոն տեխնոլոգիաների և մաքրման սարքավորումների կիրառմամբ, կենցաղային և արդյունաբերական թափոնների մաքսիմալ օգտագործման և վնասազերծման ճանապարհով:

Գեղարքունիքի մարզի վերը նշված համայնքների տարածքային քաղաքաշինական խնդիրների լուծման ընթացքում շրջակա միջավայրի պահպանության արդյունավետ կազմակերպման համար համալիր կերպով են գնահատվել առկա ռազմավարական խնդիրները, գոյություն ունեցող իրավիճակը և ընտրվել են զարգացման արդյունավետ

սկզբունքներ, որոնք թույլ կտան ներդաշնակորեն լուծել սոցիալական, տնտեսական և բնապահպանական խնդիրները:

Բնակավայրերի զարգացման ծրագրերի մշակման ժամանակ շրջակա միջավայրի տարրերի (ջուր, օդ, հողաբուսական ծածկույթ, կենդանական աշխարհ) պահպանության միջոցառումների մշակումը սերտորեն կապված է տարածքի հատակագծային կազմակերպման խնդիրների հետ:

Գեղարքունիքի տարածաշրջանի ՄՄՀՏՊՓ զարգացման ծրագիրը նախատեսվում է կազմել կայուն զարգացման սկզբունքների հիման վրա, որը տնտեսական զարգացման բոլոր նախապատվությունները համադրում է բնական միջավայրի ինքնավերարտադրունակության հետ:

«Գեղարքունիք-8» տարածաշրջանի ՄՄՀՏՊՓ նախագծում սանիտարապաշտպանիչ գոտիների և սանիտարական խզման (разрыв) չափերը ընդունված են համաձայն CH245-71 «Արդյունաբերական ձեռնարկությունների նախագծման սանիտարական նորմեր»:

1. Էլեկտրաէներգակայանների ՍՊԳ-ի չափերը ընդունված է դրանց տիպից, տրվող լարումից, տրանսֆորմատորի հզորությունից և քանակից ելնելով, համաձայն ՍՆ և Կ II-12-77 «Պահպանություն աղմուկից և ՀՀՀՆ 22-04-2014 «Պաշտպանություն աղմուկից նորմերի և կանոնների, ԳՈՍՏ «Ուժային, յուղային տրանսֆորմատորներ, թույլատրելի աղմուկի նորմաներ և աղմկային փորձարկումների մեթոդներ: ՍՊԳ-ների չափը ընդունված է 20 մ:

2. Էլեկտրահաղորդման գծերի (ԷՀԳ) պաշտպանական գոտիների չափերը ընդունված են համաձայն «Մինչև 1000Վ էլեկտրական ցանցերի պահպանման կանոններ-ի հիման վրա:

Բնակավայրի տարածքի կարևոր էկոլոգիական հիմնախնդիրները, որոնք նպաստելու են տարածքի էկոլոգիական հավասարակշռության պահպանմանը, լուծվելու են տարածքի հատակագծային կառուցվածքի մշակման գործընթացում: Շրջակա միջավայրի պահպանության բաժնում տրված է համալիրի առանձին տարրերի՝ օդային, հողային, ջրային ավազանի սանիտարահիգիենիկ վիճակը, նրա բարելավման ինժեներական, տեխնոլոգիական և ագրոմելիորատիվ միջոցառումները:

- Գետնի վրա եզրային լարերի պրոեկցիայի հեռավորությունը:

3. Մայրուղային խողովակաշարերից սանիտարական խզման չափերը ընդունված են խողովակների տրամագծից, ճնշումից և դասից կախված, համաձայն ՍՆ և Կ 2.05.06-85 «Մայրուղային խողովակաշարեր:

4. Խմելու-տնտեսական ջրառների ՍՊԳ-ի չափերը ընդունված են համաձայն ՍՆ և Կ 2.04.02-84 «Ջրամատակարարում: Արտաքին ցանցեր և կառուցվածքներ:

5. «Խմելու-տնտեսական նշանակության ջրմուղների և ջրամատակարարման աղբյուրների սանիտարական պահպանման գոտիներ N2-III-Ա2-2 սանիտարական նորմերը և կանոնները հաստատելու մասին ՀՀ առողջապահության նախարարի 2002թ. նոյեմբերի 29-ի թիվ 803 հրամանը:

6. Գերեզմանների ՍՊԳ-ն ընդունված է 300մ, ինչպես նաև հաշվի է առած ՀՀ կառավարության նոյեմբերի 23-ի «Հուղարկավորությունների կազմակերպման և գերեզմանների ու դիակիզարանների շահագործման մասին» 2006 թվականի N1910-ն որոշման հավելված 4-ի 7-րդ կետը:

7. Աղբահավաք վայրերի համար ՍՊԳ-ն ընդունված է 300մ:

8. Կենսաբանական մաքրման կայանի ՍՊԳ-ն ընդունված է 300մ: ՍՆ և Կ 2.04.03-85 Կոյուղի: Արտաքին ցանցեր և կառուցվածքներ:

9. Օրգանական ծագման թափոնների վարակազերծման և թաղման վայրերի ՍՊԳ-ն ընդունված է 300մ:

«Գեղարքունիք-8» Ճամբարակի տարածաշրջանի ՄՄՀՏՊՀ նախագիծը ընդգրկում է 55844,24 հա տարածք, որտեղ բնակչության թիվը կազմում է 10468 մարդ, այդ թվում Ճամբարակ՝ 5602 մարդ: Տարածքում առկա են բնական, բուժական, առողջապահական, հանքահումքային ռեսուրսներ:

Նշված համայնքներում ռեսուրսների հիմնական տեսակներն են՝ ջրեր, հողեր, գեղատեսիլ և տեսարժան վայրեր տուրիզմի զարգացման համար:

Համայնքները հիմնականում գազաֆիկացված են, բացառությամբ Անտառամեջ, Արծվաշեն, Դպրաբակ, Կալավան, Ձորավանք համայնքների:

Ճամբարակ քաղաքային և նշված գյուղական համայնքներում առկա են սոցիալ կենցաղային, ինժեներատրանսպորտային և կոմունալ ենթակառուցվածքների վերաբերյալ հիմնախնդիրներ, որոնք մանրամասն նկարագրված են նշված համայնքների զարգացման ծրագրերում: Ներկա իրավիճակում բնակչության հիմնական զբաղմունքն է՝ ձկնաբուծությունը, բուսաբուծությունը, այգեգործությունը, անասնապահությունը, հացահատիկի մշակումը, հողագործությունը և առևտուրը:

Ներկայումս համայնքների մթնոլորտային օդն աղտոտվում է արդյունաբերական ձեռնարկությունների, բնակելի և հասարակական շենքերի ջեռուցման անհատական սարքերի և ավտոտրանսպորտի արտանետումներով: Հիմնականում արդյունաբերական ձեռնարկությունները պատկանում են սանիտարական վտանգավորության IV-V դասին, արտադրական արտանետումները աննշան են: Ֆոնային աղտոտվածությունը աղտոտող բոլոր նյութերով համայնքներում զգալիորեն ցածր է սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաներից (ՄԹԿ): Համայնքներում գործում են մի շարք փոքր ձեռնարկություններ, որոնք գործում են պլանային արտադրողականության 5-10%-ի սահմաններում:

«Գեղարքունիք-8» տարածաշրջանում գործում են Ճամբարակի անդեզիտատրախիտի և դացիտային տուֆերի հանքեր, որոնց հիմնական արտանետումները մթնոլորտ անօրգանական փոշին է: Մթնոլորտ վնասակար արտանետումների քանակը ջեռուցումից, արդյունաբերությունից և ավտոտրանսպորտից կազմում է 229,95 տ/տարի, այդ թվում՝ ք. Ճամբարակ - 130,77 տ/տարի, համայնքներ- 99,18 տ/տարի:

Հիմնականում համայնքների մթնոլորտ վնասակար արտանետումներից տնտեսությանը հասցված տնտեսական վնասը կազմում է 12,19 մլն. դրամ տարի,այդ թվում՝ ք. Ճամբարակ- 9,27 մլն.դրամ/տարի, համայնքներ - 2,92 մլն.դրամ / տարի: Մթնոլորտ արտանետումների հիմնական ներդրումը՝ $61,6 \div 77 \%$, ավտոտրանսպորտն է:

Համայնքներում աղմուկի աղբյուր է հանդիսանում ավտոտրանսպորտը: Գյուղերում ճանապարհները հիմնականում տեղական նշանակության են և մեքենաների անցուղարձը ցածր է:

Տրանսպորտային հոսքերի աղմուկը առաջանում է մեքենաների աղմուկից տրանսպորտի արագությունից և շարժման ինտենսիվությունից: «Գեղարքունիք-8» տարածաշրջանի բնակավայրերում ծայնի էկվիվալենտ մակարդակը 25Գմ հեռավորության վրա ճանապարհից, հաշվի առնելով կառուցապատված զանգվածը կկազմի 30-40 դԲԱ, նորման 45-55 դԲԱ:

«Գեղարքունիք-3» տարածաշրջանը ներառում է 55844,24 հա հողեր, այդ թվում՝

- գյուղատնտեսական հողեր – 37598,17 հա,
- բնակավայրեր – 1914,91 հա,
- արդյունաբերության, ընդերք օգտագործման և այլ արտադրական նշանակության – 275,02 հա,
- էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի - 108,58 հա,
- հատուկ պահպանվող տարածքներ – 1234,43 հա,
- հատուկ նշանակության – 12,32 հա,

- սահմանամերձ տարածքներում բնակչության անվտանգության ապահովումը:
- միջպետական եւ հանրապետական նշանակության ճանապարհները կապող հատվածների վերանորոգում, միջհամայնքային ճանապարհների-կապերի վերանայում եւ կազմակերպում,
- բացառել գյուղատնտեսական բարձորակ եւ հատուկ պահպանվող տարածքների օտարումը, ինչպես նաեւ պատմամշակութային եւ բնական հուշարձաններին վնաս պատճառումը:
- հիմնական գործառնական գոտիների վերանայում եւ հստակեցում,
- բոլոր համայնքների գազաֆիկացում,
- համայնքներում բնակչության ապահովումը խմելու ջրով,
- համայնքներում ոռոգման ջրի ցանցի արդիականացում եւ ընդլայնում,
- աղբավայրերի նախատեսում սանիտարական գոտիների պահպանմամբ,
- բոլոր գյուղական համայնքների կոյուղացում,
- գյուղական համայնքների կեղտաջրերի մաքրման կայանի նախագծում եւ գործարկում,
- նախատեսել նոր տեխնոլոգիաներ ջեռուցման ժամանակ՝ արեւային էներգիա եւ բիոգազ,
- նախատեսել աղբի տեսակավորում:

«Գեղարքունիք-8» տարածաշրջանը ներառում է 55844,24 հա հողեր: Տարածաշրջանի հողերը աղտոտված չեն ծանր մետաղներով: Հեռանկարում տարածական պլանավորման նախագծերի իրականացման արդյունքում հողերի աղտոտվածության մակարդակի ավելացում չի սպասվում, քանի որ նոր արդյունաբերական ձեռնարկությունների կառուցում չի

ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔ-8 ՄԻԿՐՈՌԵԳԻՈՆԻ ՏԵԽՆԻԿԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ /Ձև 3/

Տեխնիկալորտեսական ցուցանիշները		Չափման միավոր	Փաստացի	Հեռանկարային
1	ՄԻԿՐՈՌԵԳԻՈՆԻ ՀԱՄԱԿՑՎԱԾ ՓԱՏՏԱԹՂԹԻ ԴԵՊՔՈՒՄ ՆԱԽԱԳԾՎՈՂ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿՎԱԾ ՀՈՂԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱԿԵՐԵՍԸ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝	հա	37722.173	37722.173
2	ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ՀՈՂԵՐ	հա	1185.253	1196.846
3	ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ, ԸՆԴԵՐՔՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԵՐ	հա	150.06	199.26
4	ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ, ԿԱՊԻ, ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ, ԿՈՄՈՒՆԱԼ ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ ՀՈՂԵՐ	հա	60.94	80.53
5	ՀԱՏՈՒԿ ՊԱՀՊԱՆՎՈՂ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ՀՈՂԵՐ	հա	628.12	676.93
6	ՀԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԵՐ	հա	12.32	12.32
7	ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԵՐ	հա	28873.94	28737.217
8	ԱՆՏԱՌԱՅԻՆ ՀՈՂԵՐ	հա	6712.24	6719.97
9	ՋՐԱՅԻՆ ՀՈՂԵՐ, ՈՐԻՑ՝	հա	99.3	99.1

նախատեսված:

Յուրաքանչյուր գյուղական համայնքում տեղակայված է 1 գերեզմանոց: Ընդհանուր թիվը կազմում է 11 հատ, իսկ ընդհանուր տարածքը կազմում ≈ 23 հա: Գերեզմանոցները գործող են:

Ծրագրով նախատեսված է գերեզմանոցների պարսպապատումը ՍՊԳ-ի չափերով հետագա հողարկավորումների ընթացքում այն չխախտելու համար:

Այն հատվածներում, որտեղ ՍՊԳ-ն պահպանված չէ, նախատեսվում է ճանապարհի երկկողմանի սահմանազատում՝ ծառուղիների միջոցով և գերեզմանոցի պարագծով երկշարք ծառապատում:

Գերեզմանոցների ճանապարհի եզրային հատվածներում, նախագծով նախատեսված է տարածքի բարեկարգում և կանաչապատում, ինչը կնպաստի փոշու արտանետումների տարածման կանխարգելմանը:

«Գեղարքունիք 8» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման նախագիծի գործունեության ընթացքում առաջարկվում է իրականացնել ազդեցության մշտադիտարկում (մոնիթորինգ) եւ հետնախագծային վերլուծություն: Դա թույլ կտա հիմնադրույթի գործունեության ընթացքում վերլուծել եւ դիտարկել համայնքների զարգացման իրատեսական սցենարները՝ նախանշելով առավել գրավիչ եւ արդի հեռանկարային ուղղությունները, ներդրումների համար ուշագրավ ոլորտները, ինչպես նաեւ տարածաշրջանի բնապահպանական խնդիրների ներգրավման եւ դրանց հնարավոր լուծումներին ուղղված համապատասխան միջոցառումները: Մշտադիտարկումների արդյունքների հիման վրա իրականացված հետնախագծային վերլուծությունը թույլ կտա հետագա քաղաքաշինական հիմնադրույթային փաստաթղթերում ներառել տնտեսության զարգացման առավել իրատեսական ոլորտները, ներդրումային ծրագրերի գրավչության բարձրացմանը, այս ամենը համադրելով տարածաշրջանի բնապահպանական պահանջների, նորմերի և սահմանափակումների հետ:

Փորձաքննական պահանջներ

Հիմնադրույթային փաստաթղթի շրջանակներում նախատեսվող գործունեությունների ծրագրային և նախագծային փաստաթղթերը՝ մինչև իրականացումն անհրաժեշտ է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ներկայացնել շրջակա միջավայրի նախարարություն՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության:

ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՄԱՍ

«Ատրիում պրո ստուդիո» ՍՊ ընկերության կողմից ներկայացված Գեղարքունիքի մարզի Գեղարքունիք-8 միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթի նախագծի մշակման ՇՄԱՌԳ հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Գլխ. մասնագետ

Հ. Մեսրոպյան